

Rapport:

ORDLYD 08 - kreative verksteder i anledning Hauge-Tveitt jubileet

Bakgrunn og intensjon

I 2008 var det hundreårsfeiring av to av landets største skapende kunstnere med et bredt spekter av arrangementer og tiltak gjennom jubileumsåret. Drivhuset kom tidlig i kontakt med jubileumsorganisasjonen og fikk spørsmål om vi kunne bidra med opplegg rettet mot skoleelever. Drivhuset har lang erfaring med gjennomføring av kreative verksteder med skoleelever som møter et team av profesjonelle kunstnere/musikere. I tillegg hadde Drivhuset en sentral rolle i utviklingen av nettstedet *musikkverksted.no*, som det ville passe å knytte opp til nye kreative verksteder. I 2007 var Drivhuset aktivt med på verksteder knyttet til Grieg-året. Erfaringene fra dette var også viktige når Hauge-Tveitt-jubileet tok kontakt og man laget et samarbeid om kreative verksteder rettet mot skoler i 2008.

Intensjonen ble som i så mange av Drivhusets prosjekter at elevene selv skulle få være kreative og virkelig lage noe eget. De skulle gjøre seg egne erfaringer både med å få igang fantasi og kunstnerisk frihet, men også få oppleve hvordan klare rammer og streng disiplin i mange tilfeller gir sterkere form og retning til utfoldelsen. Referanser til dikt av Hauge og musikk av Tveitt - fremført live av pianist Jon Helge Sætre - ble startpunkt for hele prosessen.

Modell - organisering

Team: Vi søkte en forfatter som både hadde et forhold til Olav H. Hauge og som også hadde noe erfaring med å møte skoleklasser. Etter å ha vært igjennom flere forslag falt alt på plass med **Sigmund Løvåsen** - ung og bejublet nynorskforfatter som hadde vært aktivt med å hylle Hauge, og som i tillegg hadde en fortid som inkluderte musikk lærer-rollen. Han valgte å fokusere på den moderne og overskridende Hauge, og kom raskt ut av enderims-konvensjonene ved å eksperimenterte sammen med elevene med bruk av baklengs-snakke, nyskapt ord og fonetiske komposisjoner, talekor, rytmer m.m.

Med Tveitt som referanse ble det naturlig å finne en pianist som også var god til verkstedsarbeid. **Jon Helge Sætre** var aktivt med i flere av de Rikskonsert-prosjektene som på 90-tallet dannet opptakten til opprettelsen av Drivhuset. Som pianist i Affinis ensemble spilte han de vanskeligste ting på en klar og enkel måte. Senere har han fortsatt arbeidet med komponering, formidling og pedagogikk i sin jobb på lærerutdanningen ved Høgskolen i Oslo. Et stort antall musikk lærere i Oslo-skolen refererer uoppfordret til metoder og strategier de har lært av Jon Helge når Drivhuset kommer på besøk med ulike kreative prosjekter. Til data-verkstedet var det naturlig at Drivhusets leder og samtidig prosjektets koordinator **Jon Halvor Bjørnseth** gikk inn og ledet arbeidet.

To dager er lang tid... Drivhuset har erfaring med både lange og korte prosjekter og valgte å lande på en to-dagers pakke der vi sysselsatte elever på et helt trinn. Dette gir akkurat muligheter til å rekke å lage selvstendige bidrag fordelt i flere grupper, og også til å sette det sammen i en felles konsert/opptreden. Å lage lengre verksteder kunne vært fristende kunstnerisk sett, men ville vært vanskeligere både å finne penger til, og også å finne skoler som var villige til å ofre mer undervisningstid. Vi tok direkte kontakt med skoler i Oslo-området som vi hadde hatt kontakt med tidligere pluss at vi fikk kontakt gjennom koordinatoren for Den kulturelle skolesekken i Oppegård. Prosjektene ble på kort tid presentert som en unik sjanse til å bli med på noe spennende og interessant, og det var ikke vanskelig å finne interesserte skoler og klassetrinn.

Gjennomføring på skolene

Bogstad skole 16. + 17. september 2008

Det ble en gjeng på 50 elever fra 6. og 7. trinn som samlet seg i den fine samlingssalen/ musikkrommet på **Bogstad skole** i Oslo. Her ga teamet en minikonsert som startet med et langeleikinspirert pianostykke av Tveitt, som gled videre over i live datamanipulasjon av både pianolyder og av Sigmund Løvåsens stemme. På svært kort tid fikk man uten å prate om prosjektet et inntrykk av hva som kunne være mulig, hva som kunne være "lov" i et slikt lyd- og poesiuivers - både å dvele ved vakre stemninger og å eksperimentere radikalt, men også å tillate artige overraskelser. Kort tid etter dette var gruppene fordelt og arbeidet i gang i tre ulike gjenger. På slutten av dagen ble det en kort samling der gruppene ga hverandre smakebiter på hva de hadde jobbet med, og man begynte å få noen idéer om mulige måter å sette det hele sammen. Arbeidet i grupper fortsatte påfølgende dag, og først på generalprøven ble de endelige avtaler gjort om hvordan overganger mellom orkester, talekor/dikt og datamusikk skulle gjøres. Konserten ble holdt for en større gruppe elever fra andre trinn, og det var med stor interesse og begeistring de fulgte med på alt det artige, underlige og vakre som elevene hadde laget. Opptak ble gjort og lagt ut på nett kort tid etter slik at elevene kunne finne igjen både datakomposisjonene og konsertopptakene når de neste gang var ved en datamaskin. Samarbeidet med Bogstad gikk veldig greit takket være inspektør Anton Rygg og lærerne Åse Norrud og Elisabeth Stordal .

Tonsenhagen skole 18. + 19. september 2008

Teamet gikk rett løs på neste skole der det var hele 5. trinn med 53 elever som skulle i ilden sammen med lærerne Karine Aambø, Hans Juell og Grete Årdal Aarseth. Med skolens romslige aula som base dro teamet igang med en tilsvarende kjøreplan som på Bogstad, der elevene først fikk en kunstnerisk introduksjon og oppvarming før man delte seg i tre gjenger. Litt yngre elever syntes ikke å gjøre noe forskjell - entusiasmen og oppfinnsomheten var like stor her som i dagene før, både når det gjaldt data-lyd, tekstarbeid og samspill i orkester. Tekstgjengen laget her også *visuelle presentasjoner* av diktene som ble hengt opp som en slags utstilling av plakater. Sigurd fikk med seg sin gruppe i både rytmiske talekor og live fremføring av enkelt-dikt, og spennet fra surrealistisk fantasi til alvor synes i titler som *Spioing Gulokko* og *Nattgråt* og med ord fra et helt nytt og ukjent språk ble det en uttrykksfull finale på over seks minutter med tittel *Disas Dæs!* Orkestergjengen fikk dreis på rare instrumenter fra Drivhusets samling i fint samspill med xylofoner og andre instrumenter fra skolens eget musikkrom.

Vassbonn skole 18. + 19. november 2008

Med litt avstand i tid og sted - to måneder senere i en annen kommune - var teamet litt spent på om modellen ville fungere like godt. 6. trinn på Vassbonn viste seg raskt å være med på tankegangen og gjorde fine lydopptak, komponerte på data og laget mange fine akustiske strekk sammen med dikt/tekst. Igjen så vi hvordan positiv oppfølging også fra skolens lærere - Elisabeth, Grete og Lise - var viktig for å kunne fokusere på de kreative prosessene og ikke bli heftet med logistikk. Tveitt og Hauge var tydelig tilstede fra begynnelsen og også videre i prosessen selv om både tekst-bitene og lydbildene ble sterkt forandret og komponert inn i nye låter til stor glede for utøvere og publikum.

Nettpresentasjon

Ordlyd-prosjektet ble raskt presentert på nett slik at elevene kunne gå inn via nettstedet musikkverksted.no og finne en nyhetssak om prosjektet med link videre til den enkelte skoles musikk. Nettstedet har blitt noe endret i løpet av 2010 så enkelte gamle nettadresser har blitt forandret, men alt materialet ligger fortsatt på nett:

Prosjektbeskrivelse + linker: <http://drivhuset.musikkverksted.no/ht-o8/>

Nettbasert lydмикser med Hauge- og Tveitt-lyder: <http://drivhuset.musikkverksted.no/HaugeTveittMix/>

Presentasjon på *musikkverksted.no*:

<http://www.musikkverksted.mesen.com/2008/09/ordlyd-med-hauge-og-tveitt/>

Jukeboks-side med samling hauge-tveitt-opptak og -mikser:

<http://musikkverksted.no/lytt/nokkelord/hauge-tveitt/>

FOTOALBUM:

http://www.dropbox.com/gallery/3419475/1/Ordlyd-HaugeTveitt_2008?h=cfgo6b

Snarveier til konsertopptakene (oppdatert etter omlegging av musikkverksted.no):

Bogstad 17/9-2008:

[1. Fanfare - Gul Ulv](#)

[2. Jenter takler alt ... pernillemix ... Gutta er best](#)

[3. Luftmix - grovt timber - HHHH...Hest](#)

[4. Tettmiks noe til felles sluttstykke](#)

Tonsenhagen 19/9-2008:

[1. Spioing-gulokko-fanfare](#)

[2. Nattgråt, Valo Eguah, Skrekk](#)

[3. Friksjon Wind&waves, Fish-key-door](#)

[4. Finale Disas Dæs](#)

Vassbonn skole:19/11-2008:

[1. Fanfare](#)

[2. Stillhet-Draum-Data1-GulUlv](#)

[3. Kongroi - data - Kosta-Kast](#)

[4. Hesten-ChineseRock-Kongroi2-data3](#)

[5 Tordenvær](#)

Ringvirkninger:

Ordlyd med Hauge-Tveitt har vært en svært inspirerende og positiv erfaring for Drivhuset og har gitt opptakten til flere samarbeid med tekst/dikt og musikk - bl.a. et opplegg for ungdomsskole-elever i Aurskog-Høland kommune med forfatter Aasne Linnestå. Erfaringer med å bruke veldig konkrete referanser til komponister og diktere var også positiv og noe som elevene lett forstår samtidig som de ikke føler seg hindret eller bundet av mesternes verk når de selv tar fatt. Utviklingen på nett var også viktig og den spesielle lydмикseren på nett ble en prøvestein for hvordan vi kunne tilpasse NOTAMS program "Hurtigmikseren" til enkeltprosjekter med en annen palett med lyder å velge fra. Mikseren er fortsatt spillbar på nett og brukes som eksempel: (<http://drivhuset.musikkverksted.no/HaugeTveittMix/>)

Økonomi

Samarbeidet med og støtten fra Hauge-Tveitt-jubileet var jo avgjørende for at det hele kom i gang. Men uten kulturrådets tilsagn om støtte ville det hele ikke ha blitt noe av i den form det fikk. Drivhuset har også brukt tid og ressurser også ut over det som blir synlig i det vedlagte budsjettet. Slik blir det ofte når nye prosjekter skal på banen og det også blir en jobb med å sette sammen team, logistikk og kontakt med skoler, lage timeplaner redigere opptak og lage presentasjon på nett. Men denne ekstra innsatsen er meningsfull all den tid man lager prosjekter der vi vet at erfaringene brukes videre både på den enkelte skole gjennom lærernes engasjement, og gjennom tekst- og musikk-modeller av Drivhusets verksteder.